

CRNA GORA
MINISTARSTVO ODBRANE

STRATEGIJA ODBRANE CRNE GORE

Podgorica, februar 2019. godine

STRATEGIJA ODBRANE CRNE GORE

Podgorica, februar 2019. godine

SADRŽAJ

UVOD	7
1. BEZBJEDNOSNO OKRUŽENJE CRNE GORE	8
1.1. GLOBALNA I REGIONALNA BEZBJEDNOST	8
1.2. IZAZOVI, RIZICI I PRIJETNJE	8
2. ODBRAMBENI CILJEVI CRNE GORE.....	10
3. POLITIKA ODBRANE CRNE GORE.....	11
3.1. OSNOVNI PRINCIPI ODBRAMBENE POLITIKE CRNE GORE.....	11
4. STRATEGIJSKI KONCEPT ODBRANE CRNE GORE	12
4.1. STUBOVI KONCEPTA ODBRANE	12
5. SISTEM ODBRANE CRNE GORE	15
5.1. ELEMENTI SISTEMA ODBRANE I NJIHOVA ULOGA	15
6. VOJSKA CRNE GORE	17
6.1. MISIJE VOJSKE	17
6.2. NIVO AMBICIJA U IZVRŠAVANJU MISIJA VOJSKE.....	18
6.3. NAČELA ORGANIZACIJE VOJSKE.....	19
6.4. VIZIJA RAZVOJA VOJSKE	20
7. IMPLEMENTACIJA.....	21
ZAKLJUČAK.....	22

UVOD

Nakon sticanja punopravnog članstva u NATO, 5. juna 2017. godine, Crna Gora je započela usklađivanje cjelokupnog strateško-normativnog okvira u oblasti bezbjednosti i odbrane. Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) je, krajem 2018. godine, usvojila Strategiju nacionalne bezbjednosti Crne Gore, krovni dokument na polju bezbjednosti i odbrane, koji predstavlja polaznu osnovu za izradu Strategije odbrane Crne Gore (u daljem tekstu: Strategija). Namjera donošenja Strategije je definisanje politika za ostvarenje nacionalnih interesa i ciljeva kao temeljnih uslova ekonomskog, političkog i socijalnog razvoja, bezbjednosti građana, zaštite nacionalnog identiteta i istinskih vrijednosti definisanih Ustavom Crne Gore.

Strategija je osnovni strateški dokument kojim se dugoročno uređuje i usmjerava razvoj normativnih, doktrinarnih i organizacijskih rješenja u sistemu odbrane, kao i angažovanje i vizija razvoja odbrambenih resursa u odgovoru na savremene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje. Dokument predstavlja okvir za razvoj sektora odbrane i daje neophodne smjernice za proces odbrambenog planiranja. Strategija definiše odbrambene ciljeve, resurse i način ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Ovaj dokument predstavlja reviziju Strategije iz 2008. godine, s obzirom na to da su se u međuvremenu desile značajne promjene u geostrateškom i bezbjednosnom okruženju, koje su u značajnoj mjeri uticale na odbrambenu politiku Crne Gore. Prijem u NATO predstavlja istorijski momenat i prekretnicu kada je u pitanju koncept odbrane. Crna Gora je kroz sistem kolektivne odbrane dobila čvrst oslonac u krajnje kompleksnom, dinamičnom i nepredvidivom bezbjednosnom okruženju. Istovremeno, punopravnim članstvom u NATO, Crna Gora je preuzela konkretne obaveze i odgovornost.

Strategija daje viziju osnovne odbrambene funkcije - zaštite nezavisnosti, suverenosti i državne teritorije Crne Gore. U eri modernih izazova, odbrana ne može više biti posmatrana kao isključivo vojni zadatak. Jedino sveobuhvatan pristup, doprinos svih institucija sistema i cjelokupnog društva može garantovati ostvarivanje odbrambenih ciljeva. Strategija istovremeno predstavlja i odraz NATO strategijskog koncepta, kao i drugih relevantnih nacionalnih, savezničkih i međunarodnih dokumenata.

Strategija identifikuje izazove, rizike i prijetnje, koji imaju implikacije na sektor odbrane: definiše strateške odbrambene ciljeve; utvrđuje strategijski koncept odbrane; definiše sistem odbrane, misije i zadatke Vojske Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska); kao i resurse i finansiranje odbrane. Strategija je javni dokument koji donosi Skupština, na predlog Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

1 BEZBJEDNOSNO OKRUŽENJE CRNE GORE

1.1. GLOBALNA I REGIONALNA BEZBJEDNOST

Globalno bezbjednosno okruženje je kompleksno i izloženo nepredvidivim promjenama kao i intenzivnom uticaju globalizacijskih trendova. Karakterišu ga, dominantno, nekonvencionalne, asimetrične i hibridne prijetnje. Bezbjednosno okruženje u velikoj mjeri oblikuju: razvoj novih tehnologija, dinamika promjena, široka dostupnost i brzina širenja informacija, kretanja stanovništva, ekonomska međuzavisnost i brojni nedržavni faktori. Sve to ima za posljedicu umanjeње značaja državnih granica, kao fizičkih barijera. Pod uticajem navedenih trendova lokalna, regionalna i globalna bezbjednost postaju međusobno povezane i međuzavisne više nego ikad. Bezbjednost države može biti direktno i indirektno ugrožena nestabilnostima i konfliktima koji se dešavaju van njenih, ili granica regiona, odnosno kontinenta na kojem se nalazi, što zahtijeva značajne promjene u pristupu odbrani.

Promjene u geostrateškom odnosu snaga, kompleksna povezanost bezbjednosnih i odbrambenih činilaca, globalni trendovi, kao i regionalni bezbjednosni izazovi su samo neki od faktora koji utiču i koji će uticati na bezbjednosno okruženje Crne Gore.

Iako je vjerovatnoća za izbijanje konvencionalnih sukoba u regionu mala, oni se ne mogu u potpunosti isključiti. Region jugoistočne Evrope je opterećen događajima iz prošlosti i neriješenim problemima, što može prouzrokovati destabilizaciju na pojedinim područjima. Na bezbjednost Crne Gore mogu negativno uticati krize u regionu jugoistočne Evrope, ali se zbog posrednog uticaja ne mogu zanemariti ni nestabilnosti u drugim regionima. Okruženje će i dalje biti dominantno izloženo političkim, bezbjednosnim, ekonomskim, etničkim, vjerskim i drugim razlikama i događajima na Zapadnom Balkanu, Istočnoj Evropi, Bliskom i Srednjem istoku, te Sjevernoj i Podsaharskoj Africi.

Aktuelni procesi evropskih i evroatlantskih integracija u regionu jugoistočne Evrope rezultirali su pokretanjem značajnog broja međunarodnih i regionalnih inicijativa i drugih oblika saradnje u oblasti bezbjednosti i odbrane u cilju uspostavljanja trajnog mira, jačanja povjerenja i stabilnosti regiona. U vojnom pogledu izvršena je značajna redukcija naoružanja i vojnih efektivna u odnosu na period tokom Hladnog rata, ali i pored toga, bezbjednosne prilike u regionu ostaju kompleksne, prije svega zbog: neriješenih pitanja iz perioda ratova na prostorima bivše Jugoslavije; masovnih migracija iz Sjeverne Afrike i Bliskog istoka; ekonomske zavisnosti i nestabilnosti regiona, sukobljavanja različitih interesa, kao i jačanja radikalnih ekstremističkih pokreta i populizma.

1.2. IZAZOVI, RIZICI I PRIJETNJE

Kao posljedica smanjenja vojnih efektivna u regionu, integracije Crne Gore u NATO, ukupnih integracionih procesa u regionu i razvijanja politike povjerenja, saradnje i partnerstva, opasnost od vojne prijetnje Crnoj Gori danas je značajno smanjena, ali se u budućnosti ne smije zanemariti. Na globalnom planu, izazovi, rizici i prijetnje po nacionalnu bezbjednost nijesu prvenstveno vezani za upotrebu vojne sile. Prijetnje i rizici koji nijesu vojnog karaktera (nevojni) postaju sve kompleksniji i u značajnom su porastu. U spektru globalnih i regionalnih bezbjednosnih izazova, rizika i prijetnji, koji mogu imati implikacije na odbranu, posebno se izdvajaju:

- Međunarodni terorizam;
- Sajber prijetnje;
- Hibridne prijetnje;

- Radikalizam i nasilni ekstremizam;
- Obavještajno djelovanje pojedinih država;
- Regionalne razlike u demografskoj strukturi stanovništva;
- Masovne ilegalne migracije;
- Proliferacija konvencionalnog i oružja za masovno uništenje;
- Ugrožavanje bezbjednosti ekonomskih i energetske sistema;
- Ugrožavanje bezbjednosti elemenata kritične infrastrukture.

Izražen transnacionalni karakter rizika i prijetnji, njihova asimetričnost i međusobna povezanost upućuju na to da nijedna zemlja nema sposobnosti da im se samostalno suprotstavi, već to zahtijeva sinhronizovan i sveobuhvatan nacionalni pristup, usklađen sa djelovanjem kolektivnog sistema bezbjednosti.

Savremeni trendovi ukazuju na porast uticaja sajber i hibridnih izazova i prijetnji. Energetska, telekomunikaciona i informaciona infrastruktura su svakodnevno izložene kompleksnim djelovanjima u virtuelnom prostoru, sa rizicima izazivanja široke lepeze implikacija u realnom svijetu. Sajber napadi su posebno kompleksni, s obzirom na to da sajber prostor ne poznaje granice i državni suverenitet. Hibridne prijetnje, koje obuhvataju sinhronizaciju različitih metoda destruktivnog djelovanja, predstavljaju, takođe, značajan rizik. Njihov cilj je destabilizacija i pokušaj diskreditacije demokratskog i ekonomskog razvoja, te ugrožavanja stabilnosti i bezbjednosti zemlje i regiona.

2 ODBRAMBENI CILJEVI CRNE GORE

Odbrambeni ciljevi proizilaze iz definisanih vitalnih i strateških nacionalnih bezbjednosnih interesa Crne Gore, kao i obaveza koje proizilaze iz članstva u NATO.

Zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Crne Gore predstavlja osnovni odbrambeni cilj. Bazira se na razvoju kapaciteta i sposobnosti za odgovor i reagovanje na sadašnje i buduće bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje i podrazumijeva izgradnju širokog spektra odbrambenih sposobnosti. Ostvarivanje ovog cilja podrazumijeva izgradnju integrisanog sistema odbrane, sposobnog da samostalno i sa saveznicima u okviru NATO, odbrani i očuva nezavisnost, suverenost i državnu teritoriju u svim bezbjednosnim uslovima.

Doprinos razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse direktno unapređuje bezbjednost, stabilnost i prosperitet Crne Gore. Dosljednim razvijanjem sposobnosti snaga deklariranih za doprinos NATO strukturi snaga, i njihovim angažovanjem, Crna Gora gradi kredibilitet pouzdanog partnera u Alijansi.

Očuvanje mira i bezbjednosti u regionu i svijetu je od izuzetnog značaja za bezbjednost Crne Gore. Aktivnim učešćem u misijama, operacijama i drugim aktivnostima UN, NATO i EU, Crna Gora direktno doprinosi međunarodnom miru i stabilnosti. Istovremeno, promovisanje politike dobrosusjedskih odnosa i saradnje na regionalnom i globalnom nivou jača međusobno povjerenje između država, unapređuje bezbjednost i omogućava zajednički odgovor na bezbjednosne izazove.

Razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za krizno upravljanje. U vremenu u kojem sve više nevojnih bezbjednosnih izazova, prijetnji i rizika ugrožava bezbjednost, stabilnost i prosperitet država, od posebnog je značaja razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za krizno upravljanje.

3 POLITIKA ODBRANE CRNE GORE

Politika odbrane je nerazdvojni dio politike nacionalne bezbjednosti Crne Gore. Predstavlja skup opredjeljenja, načela i stavova na kojima se zasnivaju aktivnosti koje se sprovode u cilju ostvarivanja i zaštite odbrambenih ciljeva Crne Gore.

Politika odbrane usmjerena je na stvaranje što povoljnijih uslova za ostvarenje odbrambenih ciljeva Crne Gore, prvenstveno kroz integraciju u kolektivni sistem bezbjednosti, međunarodnu odbrambenu saradnju i razvijanje vojnih kapaciteta i sposobnosti neophodnih za izvršenje namjenskih misija i zadataka, u zemlji i u okviru kolektivnog sistema bezbjednosti.

Jedan od ključnih prioriteta odbrambene politike Crne Gore je usmjeravanje napora i resursa na modernizaciju i razvoj prioriteta vojnih sposobnosti, što između ostalog podrazumijeva sinhronizaciju nacionalnog sa NATO odbrambenim planiranjem, plansko upravljanje odbrambenim resursima, dosljednu implementaciju programski i ciljno usmjerenih budžetskih sredstava i kontinuiranu izgradnju integriteta.

3.1. OSNOVNI PRINCIPI ODBRAMBENE POLITIKE CRNE GORE

Izgradnja efikasnog, kredibilnog i održivog sistema odbrane sposobnog da samostalno i uz pomoć NATO saveznika i partnera odbrani i očuva nezavisnost, suverenost i državnu teritoriju.

Razvoj vojnih sposobnosti predviđenih za doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti. Punopravno članstvo u NATO je u velikoj mjeri doprinijelo dugoročnoj bezbjednosti i stabilnosti Crne Gore. Planiranje razvoja sveukupnih odbrambenih sposobnosti će se uskladiti sa NATO odbrambenim procesom planiranja.

Unapređenje regionalne saradnje. Region generiše zajedničku viziju budućnosti i pored postojanja određenih poteškoća. Crna Gora nastoji da kroz razvoj regionalne saradnje, unapređenje transparentnosti, dijaloga i dobrosusjedskih odnosa doprinese izbjegavanju nesporazuma i poboljšanju bezbjednosnih prilika i stabilnosti u regionu.

Jačanje kapaciteta i sposobnosti za suprotavljanje asimetričnim i nekonvencionalnim izazovima, rizicima i hibridnim prijetnjama, koji pored ugrožavanja nacionalne bezbjednosti i sistema odbrane, ugrožavaju i bezbjednost saveznika.

Obezbeđenje finansijskih i materijalnih sredstava neophodnih za dalji razvoj sistema odbrane, uz plansko povećanje budžeta za potrebe odbrane.

4 STRATEGIJSKI KONCEPT ODBRANE CRNE GORE

Strategijski koncept odbrane Crne Gore predstavlja način ostvarivanja i zaštite strateških odbrambenih ciljeva. Bazira se na izgradnji integriranog sistema odbrane sposobnog da samostalno i uz pomoć NATO saveznika, pruži sveobuhvatan odgovor na bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje, te da se prilagodi promjenama u savremenom bezbjednosnom okruženju. Realizuje se osloncem na sopstvene kapacitete i snage, kao i potencijale kolektivnog sistema bezbjednosti.

Strategijski koncept odbrane podrazumijeva sveobuhvatan pristup i aktivan doprinos svih elemenata sistema nacionalne bezbjednosti i čitavog društva odbrambenim pripremama i aktivnostima. Predušlov za razvoj i implementaciju strategijskog koncepta odbrane predstavlja kreiranje adekvatnog normativnog okvira, kao i uslova za uspješnu realizaciju priprema i odbrane države.

4.1. STUBOVI KONCEPTA ODBRANE

Uspješna implementacija koncepta zasniva se na sljedećim stubovima:

Razvoj odbrambenih kapaciteta i sposobnosti. Realizacija odbrambenih priprema i odbrana države odgovornost je svih grana vlasti i građana Crne Gore. Vlada stvara uslove za razvoj sistema odbrane i sposobnosti Vojske stvarajući predušlove za odbranu nezavisnosti, suverenosti i državne teritorije.

Aktivan doprinos kolektivnoj odbrani. Crna Gora će odlučno pružati aktivan doprinos sistemu kolektivne odbrane. U tom cilju, dosljedno će biti implementirani ciljevi sposobnosti, usaglašeni sa NATO u okviru procesa odbrambenog planiranja, kao i razvoj sposobnosti za prihvati i podršku savezničkih snaga na teritoriji Crne Gore. Kao pouzdan i odgovoran saveznik, Crna Gora će u skladu sa realnim ekonomskim mogućnostima, obezbijediti razvoj sposobnosti za doprinos kolektivnoj odbrani. Planirane mjere i aktivnosti će se provjeravati kroz održavanje redovnih vježbovni aktivnosti upravljanja u kriznim situacijama, na nacionalnom planu i u okviru Alijanse. U skladu sa odredbama člana 5 Sjeverno-atlantskog sporazuma, Crna Gora će podrazumijevati napad na bilo koju članicu NATO, kao napad na nju samu.

Planiranje odbrane je funkcija upravljanja sistemom odbrane kojom se određuju ciljevi u oblasti odbrane i načini ostvarivanja tih ciljeva. Jasna vizija razvoja sistema odbrane Crne Gore, definisanje potrebnih vojnih kapaciteta i sposobnosti i nedvosmisleno određivanje prioriteta u opremanju i modernizaciji, uz obezbjeđivanje potrebnih finansijskih sredstava, predušlov su za uspješnu realizaciju namjenskih misija i zadataka Vojske. Izgradnja odbrambenih sposobnosti i kapaciteta se ostvaruje na bazi nacionalnog procesa planiranja odbrane, sinhronizovanog sa NATO procesom planiranja odbrane. To podrazumijeva razvoj sposobnosti za nacionalne potrebe, kao i implementaciju NATO paketa Ciljeva sposobnosti, neophodnih za izvršavanje misija definisanih NATO strateškim konceptom. Planiranje odbrane se realizuje izradom strateško doktrinarnih dokumenata, dokumenata planiranja razvoja i dokumenata planiranja upotrebe snaga. Osnovni strateški doktrinarni dokumenti su: Strategija nacionalne bezbjednosti Crne Gore, Strategija i Doktrina Vojske. Dokumenti planiranja razvoja su: Dugoročni plan razvoja odbrane Crne Gore i Strategijski pregled odbrane Crne Gore. Dokumenti planiranja upotrebe snaga su: Plan odbrane Crne Gore i Plan upotrebe Vojske, kao njegov sastavni dio. Planom odbrane Crne Gore biće definisane mjere i nosioci za jačanje odbrambenih kapaciteta, pripremu i sprovođenje koncepta odbrane.

Resursi. Jedan od predušlova za efikasnu odbranu zemlje je postojanje stabilnih, održivih i adekvatnih resursa.

vatnih resursa. Osnovni resursi sistema odbrane su ljudski i materijalni. Obim i dostupnost ljudskih resursa uslovljeni su demografskim i drugim faktorima. Posebno treba imati u vidu da savremeni bezbjednosni izazovi, rizici i prijetnje zahtijevaju nove sposobnosti i naprednu obuku. Planiranje, razvoj i obuka ljudskih resursa je ključna oblast za izgradnju uspješnog sistema odbrane Crne Gore. U tom smislu, neophodno je, koristeći mehanizme međunarodne saradnje, značajno unaprijediti kapacitete i osposobljenost ljudskih resursa, kao preduslove za uspješnu realizaciju zajedničkih aktivnosti i djelovanje. Materijalni resursi obuhvataju prirodne, privredne, finansijske, energetske, informacione i ostale potencijale Crne Gore koji se angažuju za odbrambene potrebe.

Finansijska sredstva za funkcionisanje i modernizaciju bezbjednosno-odbrambenog sistema obezbjeđuju se iz državnog budžeta. Prilikom planiranja strukture budžetskih sredstava predviđenih za ulaganja u odbranu težiće se pozitivnom trendu u skladu sa NATO smjernicama, uzimajući u obzir ekonomske i fiskalne mogućnosti Crne Gore. Stoga će Crna Gora postepeno povećati budžetska izdvajanja za odbranu, kako bi do 2024. godine dostigla nivo od 2% bruto domaćeg proizvoda (u daljem tekstu: BDP). Postepeni porast budžetskih sredstava za odbranu omogućiće održavanje postojećih i razvoj novih vojnih sposobnosti, ali i svih drugih segmenata Ministarstva odbrane i Vojske. Takođe, nastaviće se sa izdvajanjima sredstava za realizaciju infrastrukturnih projekata neophodnih za funkcionisanje sistema odbrane.

Održivost odbrambenog sistema. Crna Gora je opredijeljena da raspoložive resurse koristi na racionalan način i da ih u cilju efikasnijeg razvoja i funkcionisanja sistema odbrane integriše kada god je to opravdano i moguće. Budžetska sredstva za bezbjednosno-odbrambene potrebe planiraju se i koriste na transparentan način, koji je kompatibilan standardima i kriterijumima UN, NATO i EU, kao i u skladu sa makroekonomskim pokazateljima i ekonomskim rastom države. Transparentnost procesa finansiranja odbrane ostvaruje se u proceduri predlaganja, pripreme, planiranja i donošenja budžeta, detaljnim prikazom ciljeva, programa i zadataka za koje su neophodna odgovarajuća finansijska sredstva. Osim toga, transparentnost u procesu izvršavanja ostvaruje se redovnim izvještavanjem o izvršenim troškovima prema namjenama za koje su ti troškovi odobreni.

Institucionalni i integritet svakog pojedinca od presudne je važnosti za cjelokupan odbrambeni sistem. Neprekidnim unapređivanjem integriteta obezbjeđuje se veća transparentnost, efikasnost i efektivnost cjelokupnog sistema, od planiranja, preko obuke i opremanja, do izvođenja operacija u kompleksnim bezbjednosnim okruženjima, uz istovremeno smanjenje rizika za pojavu korupcije. Unapređenje integriteta u sektoru odbrane Crne Gore i dalje će se realizovati kroz dosljednu implementaciju mjera Plana integriteta u Ministarstvu odbrane i Vojski Crne Gore i NATO politike izgradnje integriteta.

Obavještajno djelovanje. Obavještajno-bezbjednosni sektor Crne Gore čine Agencija za nacionalnu bezbjednost, kao državni organ, resorna obavještajna služba za oblast odbrane, kao i drugi organi državne uprave, koji u okviru propisanih nadležnosti, prikupljaju, obrađuju, koriste, razmjenjuju, čuvaju i štite obavještajno-bezbjednosne podatke. Proaktivna koordinacija na nacionalnom nivou, intenzivna međunarodna saradnja sa partnerskim službama i organizacijama, kao i stalna komunikacija sa NATO, nameću se kao imperativ u jačanju kapaciteta nadležnih službi. Usmjeravanje i koordinaciju rada na strateškom i operativnom nivou vrši Vlada, dok nadzor nad obavještajno-bezbjednosnim sektorom, pored Vlade, obavljaju Skupština i Savjet za odbranu i bezbjednost.

Regionalna i međunarodna saradnja. Crna Gora podržava razvoj bilateralne i multilateralne odbrambene saradnje, naročito sa zemljama regiona i drugim demokratskim državama. U tom smislu, Crna Gora aktivno učestvuje i doprinosi saradnji u okviru regionalnih i drugih inicijativa čiji je cilj unapređenje bezbjednosti, stabilnosti i prosperiteta.

Aktivan doprinos građana odbrambenim aktivnostima. Odbrana države je građanska dužnost i moralna obaveza. Razvoj koncepta rezervnog sastava Vojske je važan element za uspješnu imple-

mentaciju koncepta odbrane. U slučaju krize, vanrednog ili ratnog stanja u sastav Vojske mogu biti pozvani pripadnici rezervnog sastava, radi popune ključnih specijalnosti. Kako bi se održala stabilnost u regrutaciji i popuni aktivnim i rezervnim sastavom biće uveden koncept dobrovoljnog služenja vojnog roka, a takođe nastaviće se intenzivna saradnja sa drugim institucijama i građanima, prvenstveno sa srednjim školama i visoko obrazovnim institucijama.

Otpornost je sposobnost države i društva da u uslovima krize, vanrednog i ratnog stanja obezbijedi funkcionisanje i zaštitu ključnih civilnih kapaciteta i njihovu podršku odbrambenim aktivnostima. Otpornost se razvija i unapređuje u redovnom stanju, kroz planiranje, pripremu i uvježbavanje za funkcionisanje u uslovima krize, vanrednog i ratnog stanja.

U uslovima savremenog bezbjednosnog okruženja, jačanje otpornosti države i društva i razvijanje individualne i kolektivne sposobnosti za suprotstavljanje bilo kom obliku ugrožavanja bezbjednosti je od vitalnog značaja, i stalan je zadatak svih elemenata sistema odbrane.

Otpornost države i društva, između ostalog, podrazumijeva:

- Kontinuitet rada Vlade i kritičnih službi i servisa;
- Zaštitu kritične infrastrukture;
- Otpornost energetske izvora;
- Ostvarivanje kontrole nad masovnim kretanjima ljudi, posebno u dijelu koji se odnosi na ilegalne migracije;
- Otpornost resursa hrane i vode;
- Sposobnost sprovođenja zdravstvene zaštite u složenim uslovima i zbrinjavanja većeg broja stradalih;
- Otpornost komunikacionih sistema;
- Otpornost putne infrastrukture i transportnog sistema.

Plan odbrane Crne Gore će, pored ostalog, uključiti i mjere koje se tiču jačanja otpornosti države i društva, u skladu sa NATO kriterijumima. Implementacijom ovih mjera stvoriće se i preduslovi za uspostavljanje nacionalnog sistema za krizno upravljanje, sistema za zaštitu kritične infrastrukture, kao i uspostavljanje materijalnih i robnih rezervi. Osim toga, važno je definisati mjere i mehanizme za unapređenje sajber bezbjednosti i otpornosti na hibridne prijetnje.

5 SISTEM ODBRANE CRNE GORE

Sistem odbrane Crne Gore predstavlja integralni dio sistema nacionalne bezbjednosti i jedinstvenu cjelinu, koja je normativno, strukturno i funkcionalno uređena. Čine ga međusobno povezani elementi koji djeluju sinhronizovano, u skladu sa konceptom odbrane, a u cilju ostvarivanja odbrambenih ciljeva Crne Gore. Strategijom se utvrđuju struktura, upravljanje i načela funkcionisanja sistema odbrane u redovnom, stanju krize, vanrednom i ratnom stanju.

5.1. ELEMENTI SISTEMA ODBRANE I NJIHOVA ULOGA

Osnovni elementi sistema odbrane su: Skupština, Predsjednik Crne Gore, Vlada, Savjet za odbranu i bezbjednost, Ministarstvo odbrane i Vojska.

Skupština donosi Ustav, zakone, odluke i druge akte za sistem odbrane, proglašava ratno i vanredno stanje, odlučuje o upotrebi jedinica Vojske u međunarodnim snagama, vrši nadzor nad Vojskom i bezbjednosnim službama. Skupština donosi Strategiju nacionalne bezbjednosti Crne Gore i Strategiju, kao i budžet i završni račun budžeta.

Predsjednik Crne Gore predsjedava Savjetom za odbranu i bezbjednost, komanduje Vojskom na osnovu odluka Savjeta, odlučuje o upotrebi Vojske u skladu sa zakonom, donosi odluku o mobilizacijskom razvoju Vojske i naređuje uvođenje mjera pripravnosti i mobilizaciju.

Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku Crne Gore, predlaže Strategiju nacionalne bezbjednosti i Strategiju, donosi Plan odbrane i Strategijski pregled odbrane. Vlada može, za vrijeme ratnog i vanrednog stanja, donositi uredbe sa zakonskom snagom, ako Skupština nije u mogućnosti da se sastane. Vlada predlaže budžet i završni račun budžeta čiji sastavni dio je i budžet za sistem odbrane. Na osnovu dokumenata odbrambenog planiranja, odredbi posebnih propisa i Plana odbrane Crne Gore, Vlada propisuje, usklađuje i kontroliše odbrambene pripreme svih organa državne uprave.

Savjet za odbranu i bezbjednost čine: predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine i predsjednik Vlade Crne Gore. Savjet za odbranu i bezbjednost donosi odluke o komandovanju Vojskom, analizira i ocjenjuje bezbjednosnu situaciju u Crnoj Gori i donosi odluke o preduzimanju odgovarajućih mjera: predlaže Skupštini proglašenje ratnog i vanrednog stanja; predlaže upotrebu Vojske u međunarodnim snagama; postavlja, unapređuje i razrješava oficire Vojske.

Ministarstvo odbrane predlaže i sprovodi politiku odbrane; vrši procjenu vojnih i nevojnih izazova, rizika i prijetnji; izrađuje, propisuje i predlaže za usvajanje strateško doktrinarna, dokumenta planiranja razvoja odbrane i dokumenta planiranja upotrebe snaga u uslovima krize, vanrednog i ratnog stanja; koordinira aktivnosti nosioca obaveza planiranja odbrane i obezbjeđuje usklađenost njihovih planova s planovima razvoja sistema odbrane i Planom upotrebe Vojske; ostvaruje multilateralnu i bilateralnu saradnju u oblasti odbrane; obavlja poslove organizacije, opremanja, naoružavanja, razvoja i upotrebe Vojske i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Vojska je profesionalna odbrambena snaga koja brani nezavisnost, suverenost i državnu teritoriju Crne Gore i izvršava druge dodijeljene misije i zadatke, u skladu sa Ustavom Crne Gore, zakonom i međunarodnim pravom. Vojska se u izvršavanju misija i zadataka oslanja na sopstvene i kapacitete kolektivnog sistema bezbjednosti.

Pored osnovnih elemenata sistema odbrane, značajnu ulogu imaju i ostali elementi sistema odbrane.

Za sistem odbrane su od neprocjenjive važnosti saradnja i zajedničko djelovanje, na nacionalnom nivou i u okviru sistema kolektivne bezbjednosti, i to:

- na nacionalnom nivou - vojske, policije, obavještajno-bezbjednosnog sektora, snaga za zaštitu i spasavanje, državnog tužilaštva i sudova;
- na spoljnom planu - ključna je saradnja i zajedničko djelovanje sa NATO saveznicima, kao i ostalim partnerima u okviru UN i EU.

U kriznim situacijama, vanrednom i u ratnom stanju veoma je značajna saradnja i zajedničko djelovanje civilnih i vojnih zdravstvenih službi, kao i djelatnost privrednih subjekata koji nastavljaju proizvodnju i pružanje usluga za potrebe elemenata sistema odbrane i stanovništva.

6 VOJSKA

Crna Gora ima profesionalnu vojsku. Članstvo Crne Gore u NATO i mala vjerovatnoća oružane agresije omogućavaju dimenzionisanje i struktuiranje Vojske primjerene nacionalnim mogućnostima, ali istovremeno sposobne da realizuje dodijeljene misije i zadatke, samostalno i u saradnji sa saveznicima i partnerima. Odbrambenom politikom stvaraju se uslovi za dugoročno obezbjeđenje neophodnih finansijskih i materijalnih resursa, realizaciju obuke u savremenim uslovima i kontinuirani razvoj sposobnosti Vojske. Vojska ostvaruje svoju ustavnu ulogu izvršavanjem misija i zadataka. Misije Vojske proističu iz definisanih odbrambenih ciljeva.

6.1. MISIJE VOJSKE

Strategija definiše sljedeće misije Vojske:

1) Odbrana Crne Gore i država članica NATO

Odbrana Crne Gore i odbrana država članica NATO osnovna je misija Vojske.

Zadaci Vojske u odbrani Crne Gore i država članica NATO su:

- Odbrana nezavisnosti, suverenosti i državne teritorije Crne Gore, samostalno i uz pomoć NATO saveznika;
- Doprinos odbrani država članica NATO;
- Podrška savezničkim snagama na teritoriji Crne Gore.

2) Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti

Crna Gora je odlučna da, u skladu sa svojim mogućnostima, pruži doprinos izgradnji i očuvanju mira na regionalnom i globalnom nivou, prvenstveno kroz učešće u misijama i operacijama vođenim od strane NATO, EU i UN. Učešćem Vojske u međunarodnim misijama i operacijama doprinosi se promociji mira i stabilnosti, jačanju ugleda Crne Gore u svijetu i širenju evroatlantskih vrijednosti.

Zadaci Vojske u misiji doprinosa međunarodnom miru i bezbjednosti su:

- Učešće u misijama i operacijama podrške miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim i drugim međunarodnim aktivnostima, u skladu sa Ustavom i međunarodnim pravom;
- Odbrambena diplomatija;
- Kontrola naoružanja u skladu sa međunarodnim sporazumima.

3) Podrška drugim institucijama

Vojska će svojim kapacitetima i sposobnostima pružati podršku drugim institucijama i stanovništvu prilikom suprotstavljanja različitim vrstama izazova, rizika i prijetnji nevojne prirode.

Vojska će pružati podršku drugim institucijama kroz realizaciju sljedećih zadataka:

- Podrška prilikom prirodnih i vještački izazvanih katastrofa i drugih nesreća;
- Doprinos unutrašnjoj bezbjednosti u miru;
- Podrška u aktivnostima traganja i spašavanja;
- Podrška aktivnostima civilnog društva.

Vojska učestvuje u izvršavanju državnog protokola, a može se upotrijebiti za izvršavanje i drugih, Ustavom i zakonom definisanih zadataka, po odluci Savjeta za odbranu i bezbjednost.

6.2. NIVO AMBICIJA U IZVRŠAVANJU MISIJA VOJSKE

Nivo ambicija u misiji „Obrana Crne Gore i država članica NATO saveza“

Vojska će upotrijebiti sve raspoložive resurse, u saradnji sa ostalim elementima sistema odbrane i savezničkim snagama, u cilju zaštite nezavisnosti, suverenosti i državne teritorije Crne Gore.

Kako bi odbranila nezavisnost, suverenost i državnu teritoriju Crne Gore, Vojska će razvijati sposobnosti neophodne za odvratanje, zaustavljanje i odbacivanje eventualne oružane agresije, samostalno i uz pomoć NATO snaga. Donošenjem Koncepta podrške zemlje domaćina i definisanjem kapaciteta koji će biti na raspolaganju za pružanje podrške savezničkim snagama, nastaviće se sa izgradnjom sposobnosti za podršku savezničkim snagama na teritoriji Crne Gore. Vojska će izgrađivati i održavati sposobnosti nadzora i zaštite mora i vazdušnog prostora u saradnji sa drugim državnim institucijama i saveznicima.

Vojska će biti organizovana tako da u slučaju potrebe obezbijedi uspješno narastanje vojnog potencijala Crne Gore na potrebnu veličinu, oslanjajući se na koncept rezervnog sastava.

U mjerama strateškog odvratanja i odbrane država članica NATO, Crna Gora će učestvovati sa deklarisanim, ali i drugim potrebnim snagama i sredstvima Vojske, u skladu sa iskazanim potrebama i utvrđenim mogućnostima.

Nivo ambicija u misiji Vojske „Doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti“

Crna Gora će razvijati sposobnosti za istovremeno učestvovanje u minimalno jednoj operaciji vođenoj od strane NATO, jednoj od strane EU i jednoj od strane UN. Učešće u većem broju misija, u odnosu na minimalni nivo ambicija, je moguće i zavisice od političke odluke i dogovora sa saveznicima i partnerima.

Vojska ima za cilj da organizuje, opremi i obuci 50% kopnenih snaga za učestvovanje i do 10% kopnenih snaga za održivo angažovanje u NATO vođenim operacijama podrške miru i operacijama odgovora na krize. Maksimalni doprinos kopnenih snaga NATO snagama biće angažovanje jedne ojačane pješadijske čete u dvije rotacije od po šest mjeseci, a održivi doprinos NATO vođenim operacijama podrške miru i operacijama odgovora na krize biće angažovanje jednog pješadijskog voda, sa elementima podrške, u rotacijama od šest mjeseci.

Doprinos vazduhoplovnih i mornaričkih snaga Crne Gore NATO vođenim operacijama podrške miru i operacijama odgovora na krize biće definisan posebno za svaku situaciju, a baziraće se na snagama Vojske koje su deklarirane kroz NATO paket Ciljeva sposobnosti.

Crna Gora je opredijeljena za pružanje aktivnog doprinosa operacijama i misijama EU. Nivo angažovanja snaga u borbenim grupama EU (EU BG) zavisice od političkih ambicija i nacionalnih prioriteta, usklađivaće se u odnosu na angažovanje Vojske u NATO vođenim misijama i operacijama i kretaće se do jačine jednog pješadijskog voda, ili njegovog ekvivalenta iz drugih sastava Vojske.

Doprinos Crne Gore misijama UN zadržaće se na nivou angažovanja oficira na dužnostima posmatrača i štabnih elemenata.

Crna Gora će pružati doprinos međunarodnom miru i bezbjednosti i aktivnom diplomatijom na polju odbrane, prvenstveno kroz razmjenu vojnih izaslanika i predstavnika, bilateralne i multilateralne susrete, razgovore i vojne vježbe, razmjenu iskustava, posjete brodova i druge oblike saradnje.

Crna Gora će aktivnim učešćem u aktivnostima i inicijativama OEBS-a, UN i drugih međunarodnih organizacija koje žele ukloniti svaku mogućnost nezakonite trgovine oružjem, te koje limitiraju pro-

liferaciju malog i lakog oružja u zemljama u razvoju, kao i sporazumima koji zabranjuju širenje oružja za masovno uništenje, dati svoj puni doprinos na izgradnji mjera povjerenja i bezbjednosti u svijetu, te zaštititi ljudi i materijalnih dobara.

Nivo ambicija u izvršenju misije „Podrška drugim institucijama“

Vojska će nastaviti da razvija, osposobljava i planski angažuje svoje snage i sredstva u cilju jačanja državnih kapaciteta za integrisani odgovor na krizne situacije u miru. Jedinice Vojske će se angažovati kada druge institucije ne mogu samostalno zaštititi nacionalne bezbjednosne interese, pružiti adekvatan odgovor u kriznoj situaciji i blagovremeno i uspješno zaštititi i spasiti ljude i imovinu. Vojska u svojoj strukturi neće imati jedinice kojima će podrška drugim institucijama biti osnovni zadatak, već će za tu namjenu angažovati formacijske sastave obučene i za ovu vrstu zadataka.

Vojska će pružati podršku drugim institucijama u slučajevima ugrožavanja nacionalne bezbjednosti terorizmom, u slučaju migrantskih kriza, hibridnih i drugih izazova i prijetnji, u skladu sa Ustavom i zakonima Crne Gore.

Sposobnosti Vojske će se koristiti i za podršku civilnom društvu u organizaciji sportskih, kulturnih i drugih aktivnosti od opšteg društvenog značaja, ukoliko takvo angažovanje ne ugrožava realizaciju redovnih zadataka.

6.3. NAČELA ORGANIZACIJE VOJSKE

Ostvarivanje definisanih vojnih ambicija se zasniva na sljedećim načelima organizacije Vojske:

Jedinstvo strukture snaga - strukturalna i funkcionalna kompaktnost organizacije za izvršavanje vojnih misija i zadataka i pomoć drugim institucijama u slučajevima kriza;

Efikasnost - sposobnost realizacije širokog spektra aktivnosti i zadataka uz angažovanje i utrošak što manjih resursa;

Efektivnost - dostizanje NATO standarda sa posebnim akcentom na borbenu spremnost;

Modularnost - sposobnost narastanja i transformacije u više sastave, kao i integracije u međunarodne snage, shodno konkretnoj situaciji i zadacima;

Fleksibilnost - sposobnost da se pravovremeno prilagođava konkretnim situacijama i odgovarajućoj organizaciji;

Razmjestivost - sposobnost izvršenja misija i zadataka u međunarodnim misijama i operacijama, uz postepeno povećanje održivosti;

Interoperabilnost - sposobnost zajedničkog djelovanja sa NATO i drugim međunarodnim vojnim snagama;

Kompetentnost kadra - stvaranje uslova za regrutovanje i zadržavanje kvalifikovanog i motivisanog kadra;

Održivost - sposobnost pružanja adekvatne logističke podrške snagama angažovanim u zemlji i inostranstvu, osloncem na sopstvene i kapacitete NATO.

Organizaciju i veličinu Vojske utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva odbrane. Brojna veličina profesionalnog i rezervnog sastava Vojske utvrđivaće se na osnovu nacionalnih odbrambenih potreba, kao i potreba kolektivnog sistema odbrane. Crna Gora će težiti balansiranom i održivom razvoju svojih odbrambenih sposobnosti, sa jasno definisanim prioritetima u razvoju sposobnosti, opremanju i modernizaciji jedinica Vojske.

6.4. VIZIJA RAZVOJA VOJSKE

Vizija razvoja sadrži funkcionalno uspostavljanje i razvoj profesionalne, efikasne, održive i moderno opremljene Vojske, sposobne da u okviru NATO integriranog sistema kolektivne bezbjednosti uspješno odgovori svim izazovima, rizicima i prijetnjama. Neophodno je planirati i razvijati adekvatnu rezervnu komponentu Vojske za angažovanje u slučajevima kriznih situacija, ratnog i vanrednog stanja. Uspostavljanjem koncepta dobrovoljnog služenja vojnog roka dodatno će se osnažiti saradnja i veza sa civilnim društvom, što će doprinijeti i boljoj popuni stalnog i rezervnog sastava Vojske.

Crna Gora će kvalitetnom realizacijom vizije Vojske obezbijediti:

- Organizaciju i veličinu Vojske u skladu sa konceptom odbrane, obavezama koje proizilaze iz članstva u NATO, procjenom bezbjednosnih izazova, prijetnji i rizika, kao i mogućnostima države;
- Opremanje i modernizaciju;
- Adekvatnu obuku i razvoj sposobnosti za efikasno angažovanje u odbrani države i kolektivnom sistemu bezbjednosti;
- Dostizanje potrebnog stepena interoperabilnosti radi integracije u kolektivni sistem bezbjednosti;
- Sposobnost za pružanje pomoći stanovništvu i drugim institucijama u suprostavljanju različitim vrstama izazova.

7 IMPLEMENTACIJA

Strategija odbrane biće implementirana kroz kontinuirano praćenje i usmjeravanje realizacije mjera, koje će biti definisane Akcionim planom za njeno sprovođenje, od strane nadležnih državnih organa, s jasnim nadležnostima i odgovornostima. U sprovođenju Strategije, pored državnih organa i organa državne uprave, učestvuju i organi jedinica lokalne samouprave, javne službe, privredna društva, pravna lica i građani, u skladu sa utvrđenim pravima i obavezama i propisanim nadležnostima.

U cilju efikasnog sprovođenja Strategije, Crna Gora će sarađivati sa saveznicima, partnerima i međunarodnim organizacijama.

Planskim i efikasnim ostvarivanjem vizija i ciljeva postavljenih u Strategiji, ostvaruju se odbrambeni ciljevi Crne Gore.

ZAKLJUČAK

Strategijom su definisani odbrambeni ciljevi, resursi i način ostvarivanja postavljenih ciljeva. Strategija predstavlja polazni osnov za normativno uređenje sistema odbrane i za izradu ostalih strateških i planskih dokumenata u oblasti odbrane. Strategija je dokument koji se primjenjuje i dograđuje u zavisnosti od bezbjednosnog okruženja Crne Gore, njenih interesa i ekonomskih mogućnosti.

Strategija predstavlja osnov za: razvoj sistema odbrane; izradu Doktrine Vojske, Plana odbrane Crne Gore, razvojnih planova Vojske, planova opremanja Vojske; odbrambene pripreme državnih organa i privrede Crne Gore i izradu drugih dokumenata u oblasti funkcionisanja i razvoja sistema odbrane i Vojske.

Stupanjem na snagu ove Strategije, prestaje da važi Strategija odbrane Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 79/08). Ova Strategija stupa na snagu osam dana od objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

SU-SK Broj _____

Podgorica, _____ godine

"Stupanjem na snagu ove Strategije, prestaje da važi Strategija odbrane Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 79/08). Ova Strategija stupa na snagu osam dana od objavljivanja u Službenom listu Crne Gore".

Skupština Crne Gore
Predsjednik,
Ivan Brajović, s.r.

**AKCIONI PLAN ZA
IMPLEMENTACIJU
STRATEGIJE ODBRANE
2019-2022**

Podgorica, jun 2019

SADRŽAJ

UVOD	29
STRATEŠKI CILJ 1. ZAŠTITA SUVERENITETA, TERITORIJALNOG INTEGRITETA I NEZAVISNOSTI CRNE GORE	31
STRATEŠKI CILJ 2. DOPRINOS RAZVOJU SPOSOBNOSTI I KAPACITETA ALIJANSE..	39
STRATEŠKI CILJ 3. OČUVANJE MIRA I BEZBJEDNOSTI U REGIONU I SVIJETU	43
STRATEŠKI CILJ 4. RAZVOJ OTPORNOSTI, CIVILNE SPREMNOSTI I SPOSOBNOSTI ZA KRIZNO UPRAVLJANJE	46

UVOD

Strategija odbrane je osnovni strateški dokument kojim se dugoročno uređuje i usmjerava razvoj normativnih, doktrinarnih i organizacijskih rješenja u sistemu odbrane, kao i angažovanje i vizija razvoja odbrambenih resursa u odgovoru na savremene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje. Dokument predstavlja okvir za razvoj sektora odbrane i daje neophodne smjernice za proces odbrambenog planiranja. Strategija definiše odbrambene ciljeve, resurse i način ostvarivanja postavljenih ciljeva.

Strategija odbrane se može mijenjati i prilagođavati, po ukazanoj potrebi, u cilju inoviranja i unapređenja sistema odbrane. Svi dokumenti koji uređuju pojedine aspekte sistema odbrane moraju biti usaglašeni sa ovom Strategijom. Kako bi nova Strategija bila uspješno implementirana potrebno je sinergijsko djelovanje u cjelokupnom sistemu odbrane, što podrazumijeva reviziju, usklađivanje i donošenje strateških i normativnih dokumenata sa vizijama i smjernicama datim u Strategiji i njihovu implementaciju kroz institucionalne promjene, jačanje obavještajno-bezbjednosnog sistema i izgradnju svih sposobnosti neophodnih za obranu i zaštitu interesa Crne Gore.

Uredbom Vlade Crne Gore o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i pratećom Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata je propisano da Strategija mora imati izrađen Akcioni plan. Akcioni plan je dokument javne politike koji definiše aktivnosti za sprovođenje strategije ili programa u cilju postizanja utvrđenih strateških i operativnih ciljeva.

Akcioni plan Strategije odbrane definiše aktivnosti za sprovođenje sljedećih strateških i operativnih ciljeva:

STRATEŠKI CILJ 1: Zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Crne Gore;

Operativni ciljevi: 1. Razvoj odbrambenih sposobnosti Crne Gore i 2. Jačanje nacionalnih obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih kapaciteta; 3. Unapređenje sistema sajber odbrane, bezbjednosti i sigurnosti;

STRATEŠKI CILJ 2: Doprinos razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse;

Operativni ciljevi: 1. Unapređenje nacionalnih sposobnosti za doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti;

STRATEŠKI CILJ 3: Očuvanje mira i bezbjednosti u regionu i svijetu;

Operativni ciljevi: 1. Unapređenje sposobnosti za odgovor na prepoznate asimetrične izazove, rizike i prijetnje;

STRATEŠKI CILJ 4: Razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za krizno upravljanje;

Operativni ciljevi: 1. Razvoj sistema kriznog upravljanja i 2. Razvoj civilne spremnosti i otpornosti.

Navedeni strateški i operativni ciljevi predstavljaju kombinaciju odbrambenih interesa i odgovora Crne Gore na izazove, rizike i prijetnje, koji su definisani u Strategiji, a čija implementacija kroz mjere i aktivnosti u Akcionom planu predstavlja prioritet u periodu na koji se odnosi ovaj operativni dokument kako bi Strategija bila dosledno implementirana.

Akcioni plan se donosi za period do kraja 2022. godine i može se revidirati.

Nosioci mjera će godišnje, najkasnije do kraja januara tekuće godine, Interresornoj radnoj grupi za izradu i praćenje realizacije Akcionog plana za implementaciju Strategije odbrane (u daljem tekstu IRG) dostavljati Izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za prethodnu godinu.

IRG će o realizaciji Akcionog plana izvještavati Vijeće za nacionalnu bezbjednost godišnje, krajem prvog kvartala tekuće godine za prethodnu godinu. Nakon podnošenja izvještaja sa predlogom mjera, ukoliko se ukaže potreba, IRG će izvršiti ažuriranje Akcionog plana najkasnije do kraja aprila tekuće godine.

STRATEŠKI CILJ 1.

Zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Crne Gore

STRATEŠKI CILJ 1.		Zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Crne Gore			
Operativni cilj 1.		Razvoj odbrambenih sposobnosti Crne Gore			
Indikator učinka a)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Unaprijeđen strateški, normativni i institucionalni okvir	Postojeći strateški, normativni i institucionalni okvir zahtijeva inoviranje i usklađivanje u skladu sa novonastalim promjenama u geostrateškom okruženju Crne Gore	Donešena i usvojena sva ključna strateška dokumenta, normativni i institucionalni okvir usklađen sa nacionalnim potrebama i obavezama koje proizilaze iz članstva u NATO i primjenjuje se u potpunosti			
Indikator učinka b)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Omogućen planirani razvoj i modernizacija Vojske kroz obezbjeđenje potrebnih finansijskih sredstava	1.67 % BDP za sistem odbrane, struktura budžeta Ministarstva odbrane neodgovarajuća (administrativni troškovi/operativni troškovi/opremanje i modernizacija)	Dostignuta projektovana vrijednost izdvajanja BDP za sistem odbrane, struktura budžeta i procenat izdvajanja iz budžeta odbrane za opremanje i modernizaciju Vojske Crne Gore u skladu sa Planom investiranja u odbranu Crne Gore 2019 – 2024. godine			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.1. Implementacija, donošenje novih, izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata za razvoj odbrambenih sposobnosti Crne Gore	Izvršena analiza usaglašenosti svih planskih dokumenata sa Strategijom odbrane Plan upotrebe Vojske Crne Gore je usaglašen sa novim normativnim okvirom i konceptom odbrane i njime se planira upotreba Vojske Crne Gore u ratnom i vanrednom stanju, kao i mjere i aktivnosti koje proizilaze iz obaveza u kolektivnom sistemu bezbjednosti	IRG MO i G Š, uz podršku saveznika	IV kvartal 2019. godine IV kvartal 2022. godine		Budžet Budžet

	<p>Planovi odbrane nosioca odbrambenih priprema su usaglašeni sa novim normativnim okvirom i konceptom odbrane i njima se planiraju organizacija, mjere i postupci svih nosioca odbrambenih priprema, u ratnom i vanrednom stanju</p>	MO i nosioci odbrambenih priprema	IV kvartal 2022. godine	Budžet
	<p>Plan odbrane Crne Gore je usaglašen sa novim normativnim okvirom i konceptom odbrane i sadrži zadatke svih nosioca odbrambenih priprema, u ratnom i vanrednom stanju, kao i mjere i aktivnosti koje proizilaze iz obaveza u kolektivnom sistemu bezbjednosti</p>	MO i nosioci odbrambenih priprema	IV kvartal 2022. godine	Budžet
<p>Izdvajanje iz budžeta za sektor odbrane i struktura odbrambenih troškova, na godišnjem nivou, se mijenjaju u skladu sa dinamikom definisanom Planom investiranja Crne Gore u odbranu 2019 - 2024. godine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procenat odbrambenih izdvajanja po godinama: 2019 – 1,67 %, 2020 – 1,73 %, 2021 – 1, 81 % i 2022 – 1,88 % BDP; • Struktura odbrambenih troškova po kategorijama personalni troškovi/operativni troškovi/troškovi opremanja se približava odnosu 50/30/20 	<p>Izdvajanje iz budžeta za sektor odbrane i struktura odbrambenih troškova, na godišnjem nivou, se mijenjaju u skladu sa dinamikom definisanom Planom investiranja Crne Gore u odbranu 2019 - 2024. godine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procenat odbrambenih izdvajanja po godinama: 2019 – 1,67 %, 2020 – 1,73 %, 2021 – 1, 81 % i 2022 – 1,88 % BDP; • Struktura odbrambenih troškova po kategorijama personalni troškovi/operativni troškovi/troškovi opremanja se približava odnosu 50/30/20 	MO u saradnji sa MF	IV kvartal 2019. godine (godišnji izvještaj)	Budžet/ sopstveni prihodi/ donacije / kredit
<p>Vlada donijela Strategiju za sprečavanje hibridnih prijetnji</p>	<p>Vlada donijela Strategiju za sprečavanje hibridnih prijetnji</p>	MO u saradnji sa MVP, MJU, MUP, UP i ANB	IV kvartal 2019. godine	Budžet

	Ministarstvo donijelo Interne procedure za strateško planiranje odbrane Vojske Crne Gore	MO	II kvartal 2020. godine		Budžet
	Ministarstvo odbrane donijelo Doktrinu Vojske Crne Gore	MO i GŠ	IV kvartal 2020. godine		Budžet
1.2. Usklađivanje normativnog okvira za razvoj odbrambenih sposobnosti Crne Gore	Skupština donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vojski Crne Gore	MO	II kvartal 2019. godine		Budžet
	Skupština donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka	MO	IV kvartal 2019. godine		Budžet
	Donijeti podzakonski akti za sprovođenje Zakona o Vojski	MO i GŠ	I kvartal 2020. godine		
	Skupština donijela Zakon o odbrani	MO	II kvartal 2019. godine		Budžet
	Donijeti podzakonski akti za sprovođenje Zakona o odbrani	MO i GŠ	I kvartal 2020. godine		Budžet
1.3. Unapređenje kapaciteta za razvoj odbrambenih sposobnosti Crne Gore	Skupština, na osnovu bilateralnih sporazuma, proglasila isključivu ekonomsku zonu na moru	MSiP, u saradnji sa ME, MVP, MO, MUP, UP i MF	IV kvartal 2022. godine		Budžet
	Ministarstvo odbrane donijelo Formaciju Vojske Crne Gore	MO	II kvartal 2019. godine		Budžet
	Vojska Crne Gore izvršila transformaciju u skladu sa Odlukom o OFS i brojnoj veličini Vojske Crne Gore	MO	I kvartal 2020. godine		Budžet
	Izrađen projekat za infrastrukturno uređenje kasarne „Marko Milijanov Popović“ u Podgorici i započeti radovi na izgradnji objekata	MO	IV kvartal 2022. godine		Budžet

	Izrađen projekat kasarne za infrastrukturno uređenje kasarne „Milijan Vukov Vešović“ u Andrijevici i započeti radovi na izgradnji kasarne	MO	IV kvartal 2022. godine	Budžet
	Ugovorena i izvršena nabavka radara za nadzor vazdušnog prostora po osnovu donacije i izvršeno infrastrukturno uređenje lokaliteta za njegovo postavljanje	MO i MF	IV kvartal 2021. godina	Donacije / budžet
	Formiran Vojni vazduhoplovni Autoritet u Ministarstvu odbrane (Military aviation authority)	MO i GŠ	I kvartal 2020. godina	Budžet
	Izvršena popuna pozicija MO u jedinici za upravljanje vazdušnim prostorom (Airspace Management Cell – AMC) u sastavu SMATSA doo/TKL Podgorica	MO	I kvartal 2020. godine	Budžet / SMATSA
	Izvršeno uvezivanje civilnih radara u VOC (CADAS, CIMACT i PLOT podaci kao podrška nadzoru vazdušnog prostora)	MO i GŠ	III kvartal 2022. godine	Budžet
	Izvršena potpuna konverzija i modernizacija raketnih topovnjača RTOP-405 i 406	MO i GŠ	IV kvartal 2022. godine	Budžet / sopstveni prihodi
Operativni cilj broj 2.	Jačanje vojno obavještajnih i kontraobavještajnih i bezbjednosnih kapaciteta			
Indikator učinka a)	Početo stanje			
Unaprijeđen strateški, normativni i institucionalni okvir za vršenje vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova	Strateški, normativni i institucionalni okvir potrebno je unaprijediti u cilju punog razvoja vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih kapaciteta			
	Strateški, normativni i institucionalni okvir omogućava neophodni razvoj vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih kapaciteta i interoperabilnost sa NATO			

Indikator učinka b)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Unaprijeđeni administrativni, tehnički i infrastrukturni kapaciteti za vršenje vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih poslova	Prepoznata potreba daljeg razvoja administrativnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta	Vojno obavještajni, kontraobavještajni i bezbjednosni kapaciteti dostigli planirani stepen razvoja			
Indikator učinka c)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Razvijene mreže i protokoli za razmjenu tajnih podataka na nacionalnom nivou i sa saveznicima i partnerima	Postojeće mreže i protokole za razmjenu tajnih podataka između registara i podregistara na nacionalnom nivou i sa NATO potrebno je unaprijediti	Mreže i protokoli za razmjenu podataka omogućavaju razmjenu tajnih podataka u elektronskom obliku, na nacionalnom nivou, do nivoa stepena tajnosti „Tajno“ Mreže za razmjenu tajnih podataka sa NATO i drugim partnerima proširene na potreban broj korisnika			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.2	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.4. Donošenje novih, kao i izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata za jačanje vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih kapaciteta	Izvršena analiza usaglašenosti sektorskih strategija i drugih planskih dokumenata sa Strategijom odbrane i donijete smjernice za usaglašavanje	IRG	IV kvartal 2019. godine		Budžet
1.5. Usklađivanje normativnog okvira za jačanje vojno obavještajnih, kontraobavještajnih i bezbjednosnih kapaciteta	Skupština donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama obavještajno-bezbjednosnog sektora	MUP u saradnji sa BOK-OBS	III kvartal 2019. godine		Budžet
1.6. Unapređenje kapaciteta za obavještajne, kontraobavještajne i bezbjednosne poslove	Skupština donijela Zakon o vojno-obavještajnim poslovima Uspostavljena i sertifikovana mreža za razmjenu nacionalnih tajnih podataka između registara stepena tajnosti „Tajno“	MO DZTP	I kvartal 2020. godine II kvartal 2020. godine		Budžet Budžet / donacije

Unapređenje sistema sajber odbrane, bezbjednosti i sigurnosti					
Operativni cilj 2. Indikator učinka a)	Početno stanje				
Unaprijeđen strateški, normativni i institucionalni okvir	Postojeći strateški, normativni i institucionalni okvir je potrebno inovirati i uskladiti, u skladu sa zahtjevima savremenog bezbjednosnog okruženja				
Indikator učinka b)	Početno stanje				
Unaprijeđeni nacionalni kapaciteti za otkrivanje i sprječavanje krivičnih djela u sajber prostoru i borbu protiv visoko-tehnološkog kriminala	Kapaciteti za otkrivanje i sprječavanje krivičnih djela u sajber prostoru i borbu protiv visoko-tehnološkog kriminala u fazi razvoja				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.2	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
1.7. Donošenje novih, izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata za unapređenje sistema sajber odbrane, bezbjednosti i sigurnosti	Ministarstvo donijelo Strategiju sajber bezbjednosti Vojske	MO	IV kvartal 2019. godine		Budžet
1.8. Unapređenje kapaciteta za sajber odbranu, bezbjednost i sigurnost u sektoru odbrane	Uspostavljena organizaciona jedinica Ministarstva odbrane za sajber odbranu i odgovor na kompjuterske incidente (MILCIRT)	MO	IV kvartal 2019. godine		Budžet / donacije
	Uspostavljena mreža CIRT-ova na nacionalnom nivou	MJU u saradnji sa lokalnim CIRT-ovima	Stalan zadatak		Budžet / donacije
	Formiran Bezbjednosni operativni centar Ministarstva odbrane i Vojске Crne Gore za odgovor (SOC)	MO	IV kvartal 2019. godine		Budžet / donacije

STRATEŠKI CILJ 2.

**Doprinos razvoju sposobnosti i
kapaciteta Alijanse**

Doprinos razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse	
STRATEŠKI CILJ 2.	Doprinos razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse
Operativni cilj 1.	Unapređenje nacionalnih sposobnosti za doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti
Indikator učinka a)	Početo stanje
Strateški, normativni i institucionalni okvir omogućava puni doprinos razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse	Postojeći strateški, normativni i institucionalni okvir inovirati i uskladiti za omogućavanje punog doprinosa razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse
Indikator učinka b)	Početo stanje
Nacionalni proces planiranja odbrane usklađen sa procesom planiranja u NATO (NDPP)	Nacionalni proces planiranja odbrane nije usklađen sa zahtjevima iz procesa planiranja odbrane u NATO (NDPP)
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata
2.1. Donošenje novih i izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata radi omogućavanje punog doprinosa razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse	Izvršena analiza usaglašenosti strateških i drugih planskih dokumenata sa Strategijom odbrane, Stratejskim pregledom odbrane i DPRO
2.2. Unapređenje kapaciteta za doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti	Vlada usvojila Koncept za podršku NATO snagama (Host Nation Support)
	Vlada usvojila Katalog sposobnosti za podršku NATO snagama
	Izvršeno opremanje lakim oklopnim vozilima, borbenim sredstvima i sistemima čime je unaprijeđena mobilnost, vatrena moć i zaštita dijela deklariranih jedinica na nivou zahtijevanom kroz NATO paket Ciljeva sposobnosti
	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti
	MO i GŠ
	Rok nosiocu aktivnosti
	IV kvartal 2019. godine
	Planirana sredstva
	Budžet
	Izvor finansiranja
	Budžet
	Rok nosiocu aktivnosti
	II kvartal 2019. godine
	Planirana sredstva
	Budžet
	Izvor finansiranja
	Budžet
	Rok nosiocu aktivnosti
	II kvartal 2020. godine
	Planirana sredstva
	Budžet
	Izvor finansiranja
	Budžet/ Sostveni prihodi/ Kredit / Donacije

	Deklarisane jedinice ocijenjene i sertifikovane u skladu sa NATO standardima	GŠ	IV kvartal 2022. godine	Budžet
	50 % jedinica KoV opremljeno i osposobljeno za angažovanje u NATO vođenim misijama i operacijama	MO	U skladu sa rokovima definisanim u NATO paketu Ciljeva sposobnosti	Budžet/ Sopstveni prihodi/ Kredit / Donacije
	Deklarisane jedinice Vojske Crne Gore u NATO strukturi snaga	GŠ		Budžet
	10 % jedinica KoV osposobljeno i opremljeno za stalno („održivo“) angažovanje u NATO misijama i operacijama	MO		Budžet/ Sopstveni prihodi/ Kredit / Donacije

STRATEŠKI CILJ 3.

**Očuvanje mira i bezbjednosti u regionu
i svijetu**

STRATEŠKI CILJ 3.		Očuvanje mira i bezbjednosti u regionu i svijetu				
Operativni cilj 1.	Unapređenje sposobnosti za odgovor na prepoznate asimetrične izazove, rizike i prijetnje					
Indikator učinka a)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana				
Prilagođen strateški, normativni i institucionalni okvir za odgovor na prepoznate asimetrične izazove, rizike i prijetnje	Postojeći strateški, normativni i institucionalni okvir je potrebno inovirati i uskladiti sa zahtjevima savremenog bezbjednosnog okruženja	Postojeći strateški, normativni i institucionalni okvir inoviran i usklađen sa zahtjevima savremenog bezbjednosnog okruženja i primjenjuje se u potpunosti				
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja	
3.1. Donošenje novih i izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata za odgovor na prepoznate asimetrične izazove, rizike i prijetnje	Izvršena analiza usaglašenosti planskih dokumenata sa Strategijom odbrane i donijete smjernice za usaglašavanje	IRG	IV kvartal 2019. godine		Budžet	
3.2. Usklađivanje normativnog okvira za odgovor na prepoznate asimetrične izazove, rizike i prijetnje	Skupština donijela Zakon o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu	MO, MUP i UP	IV kvartal 2019. godine		Budžet	
3.3. Doprinos Crne Gore bezbjednosti u regionu i svijetu	Ukupan broj kontingenata i broj lica angažovanih u misijama i operacijama NATO, UN i EU Doprinos međunarodnim fondovima i programima koji imaju za cilj jačanje bezbjednosnih kapaciteta i sposobnosti u svijetu	MO, MUP i UP Vlada Crne Gore	Stalan zadatak		Budžet / donacije Budžet /	

STRATEŠKI CILJ 4.

Razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za krizno upravljanje

STRATEŠKI CILJ 4.		Razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za krizno upravljanje			
Operativni cilj 1.		Razvoj sistema kriznog upravljanja			
Indikator učinka a)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Stvaranje normativnih i institucionalnih uslova za razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sistema kriznog upravljanja u Crnoj Gori	Postojeći normativni i institucionalni okvir nije adekvatan za razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sistema kriznog upravljanja u Crnoj Gori	Donešena i usvojena potrebna strateška i normativna dokumenta i uspostavljen institucionalni okvir koji omogućava razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sistema kriznog upravljanja u Crnoj Gori			
Indikator učinka b)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Dostizanje interoperabilnosti u okviru NATO sistema kriznog upravljanja	Sistem kriznog upravljanja nije kompatibilan NATO sistemu kriznog upravljanja	Sistem kriznog upravljanja kompatibilan NATO sistemu kriznog upravljanja			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.1	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
4.1. Donošenje novih, izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata za upravljanje krizama	Ažuriran Katalog nacionalnih odgovora na NATO mjere za odgovor u kriznim situacijama	IRK za NATO	IV kvartal 2019. godine		Budžet
4.2. Usklađivanje normativnog okvira za upravljanje krizama	Skupština donijela Zakon o kriznom upravljanju	MO	I kvartal 2020. godine		Budžet
	Skupština donijela Zakon o kritičnoj infrastrukturi	MUP	III kvartal 2019. godine		Budžet
	Vlada usvojila Kriterijume o kritičnoj infrastrukturi	MUP u saradnji sa nadležnim organima	II kvartal 2020. godine		Budžet
	Identifikovana kritična infrastruktura	MUP u saradnji sa nadležnim organima	IV kvartal 2020. godina		Budžet
	Izrada projekta nacionalnog Centra za upravljanje krizama i početak izgradnje objekta	MO i MUP	IV kvartal 2022. godine		Budžet

Operativni cilj 2.		Razvoj civilne spremnosti i otpornosti			
Indikator učinka a)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Unaprijeđen strateški, normativni i institucionalni okvir za razvoj civilne spremnosti i otpornosti	Postojeći Strateški, normativni i institucionalni okvir je potrebno inovirati radi podizanja nivoa civilne spremnosti i otpornosti društva	Donešena i usvojena sva ključna strateška i normativna dokumenta i uspostavljen adekvatan institucionalni okvir za razvoj civilne spremnosti i otpornosti			
Indikator učinka b)	Početno stanje	Stanje na kraju sprovođenja Akcionog plana			
Unaprijeđen nivo civilne spremnosti i otpornosti društva	Koncept civilne spremnosti i otpornosti u početnoj fazi razvoja	Civilna spremnost i otpornost društva na nivou koji omogućava pružanje adekvatnog odgovora u različitim kriznim situacijama			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja br.2	Indikator rezultata	Nadležne institucije - nosioci aktivnosti	Rok nosiocu aktivnosti	Planirana sredstva	Izvor finansiranja
4.3. Donošenje novih, izmjene i dopune važećih strateških i drugih planskih dokumenata za razvoj civilne spremnosti i otpornosti društva	Izvršena analiza usaglašenosti sektorskih strategija i drugih planskih dokumenata Strategijom odbrane, donijete smjernice za usaglašavanje	IRG	IV kvartal 2019. godine		Budžet
4.4. Usklađivanje normativnog okvira za razvoj civilne spremnosti i otpornosti društva	Definisane nadležnosti, funkcionalni zahtjevi i rokovi za formiranje robnih materijalnih rezervi	ME u saradnji sa MF, MO i MUP	II kvartal 2020. godine		Budžet
4.5. Unapređenje institucionalnih kapaciteta za razvoj civilne spremnosti i otpornosti društva	Izrađen elaborat: „Nadležnosti, funkcionalni zahtjevi i rokovi za formiranje mobilne bolnice tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite“	MZ u saradnji sa MUP, MO i MF	II kvartal 2020. godine		Budžet / donacije
	Dostignute sposobnosti za traganje i spašavanje iz vazduha (SAR)	MUP i MO	IV kvartal 2020. godine		Budžet / donacije / kredit
	Dostignute sposobnosti za transport povrijeđenih i poginulih (CA-SEVAC i MEDEVAC)	MO i MUP	IV kvartal 2020. godine		Budžet / donacije

4.6. Unapređenje institucionalnih kapaciteta za razvoj koncepta rezervnog sastava Vojske	Definisane zone na moru i nadležnosti za traganje i spašavanje na moru	Vlada Crne Gore	IV kvartal 2021. godine	Budžet
	Broj realizovanih interesornih vježbi i obuka, sa ciljem razvoja civilne spremnosti i provjere spremnosti institucija za reagovanje u kriznim situacijama, vanrednom i ratnom stanju	MUP i MO	U kontinuitetu	Budžet / donacije / evropska sredstva finansiranja
	Broj lica na dobrovoljnom služenju vojnog roka na godišnjem nivou (najmanje 100)	MO	U kontinuitetu	Budžet
	Uspostavljena evidencija vojnih obveznika	MO i MUP	IV kvartal 2022. godine	Budžet
	Formirana i zadejstvovana aktivna rezerva	MO i GŠ	IV kvartal 2022. godine	Budžet

Popis korištenih skraćenica:

ANB	Agencija za nacionalnu bezbjednost
ASK	Agencija za sprječavanje korupcije
BOK-OBS	Biro za operativnu koordinaciju i usklađivanje aktivnosti organa koji čine obavještajno-bezbjednosni sektor
CIRT	Computer Incident Response Team – Tim za odgovore na kompjuterske incidente
DZTP	Direkcija za zaštitu tajnih podataka
EK	Evropska komisija
IRG	Interresorna radna grupa
IRK za NATO	Interresorna komisija za NATO
ME	Ministarstvo ekonomije
MF	Ministarstvo finansija
MILCIRT	Military Computer Incident Response Team – odbrambeni / Vojni tim za odgovore na kompjuterske incidente
MJU	Ministarstvo javne uprave
MO	Ministarstvo odbrane
MPiRR	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
MP	Ministarstvo pravde
MSiP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MVP	Ministarstvo vanjskih poslova
MZ	Ministarstvo zdravlja
NATO	Sjevernoatlanski savez
OEBS	Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju
SDT	Specijalno državno tužilaštvo
SMATSA	Serbia and Montenegro Air Traffic Services – Kontrola letenja Srbije i Crne Gore
UP	Uprava policije
USPNiFT	Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
VDT	Vrhovno državno tužilaštvo
VS	Viši sud

